

De Constantiensi duo Decreta opponunt edita, unum in sess. 4. quo dictum fuit: « Hæc Sacrosancta Synodus Ecclesiam repræsentans potestatem a Christo immediatè habet, cui quilibet c. i. jusque Dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire tenetur in iis, quæ pertinent ad Fidem, et extirpationem dicti Schismatis, et reformationem generalem Ecclesiæ in capite, et in membris. » Hoc Decretum editum in sess. 4. fuit postea confirmatum in sess. 5. Sed antequam ultrà procedamus, circè Decreta hæc sciendum, ut referunt Milant. l. c. et Troila Tract. 7. §. 8. n. 58. ex Emmanuele Schelstrate de Sensu Decret. Concil. Constant., quod Sacrum Cardinalium Collegium cum tribus Nationibus (adversus Germanicam) interfuerunt in Sessione, tantum ob timorem Sigismundi Imperatoris, sinè animo articulum definiendi: Atque in scriptis Patres sunt protestati de nullitate Sessionis hujus. Verba autem Protestationis Cardinalium, et trium Nationum, factæ die 29 Septemb. anno 1417 hæc fuerunt: « Clerus et Populus nonnullorum Regnorum nondum clare et solidè huic Sacro Concilio adhaeserunt propter rumores discordiarum, quas in eodem Concilio fieri audiunt, fides jam de eodem Concilio dicitur vacillare, etc. » Ita ap. Rone. in Anmad. in Nat. tom. 20. p. mihi 115. Insuper testatur Card. Turrecr. lib. 2. de Ecclesia c. 99 et 100. quod, « sicut apertissime patet ex gestis illius Congregationis, Decreta illa, si ita sunt appellanda, facta sunt solùm a Patribus aliquibus obedientiæ Joannis XXIII. » Cui Patres tantum ad tertiam partem pertingebant; qua de re (asserit Milante l. c.) Concilium definitionem illam emanavit, cum nondùm fuerit OEcumenicum. Et ideo quisque videt, cujus roboris sit illud Decretum tam tumultuarie editum, saltem sine unanimi suffragio Patrum: Nam, ut scripsit idem Joannes XXIII, Duci Bituricæ apud Troila n. 59. non fuerunt data suffragia per singulos, uti oportebat, sed incongruenter statutum fuit, quamlibet Nationem unum suffragium habere. Et hoc factum confirmat Cardinalis Aliacensis in Tract. de Eccl. Auth. p. 1. c. 4. qui in Concilio adfuit, hocque dubium in illo proposuit, ne ipsius Acta deinde in dubium de nullitate vocarentur. Hinc præfatus Cardinalis Turrecrem. l. c. qui etiam Synodo interfuit, et Cajet. p. 1. de Auth. Papæ c. 8. absolute asserunt, Decreta illa nullius fuisse momenti, cum non intervenierit Ecclesia: prout etiam affirmavit Eugenius IV in Apologia contra Basileenses, affirmans, « Quod ibi actum est universæ Ecclesiæ non debet adscribi. »

Præterea, adhuc præfatis Decretis admissis, respondent Bellarm. Turrecrem. Spondan. et alii, quod Decreta illa fuerunt pro Papâ dubio, et tempore Schismatis tunc grassantis, cum inter tres Pontifices tunc constitutos quiske Pontificiam Dignitatem sibi vindicabat, sed ii omnes a concilio fuerunt depositi, et Martinus V eodem tempore a Cardinalibus Pontifex legitime creatus. Et hoc benè constat ex ipsius Conciliï verbis, ut supra relatis: « Cui quilibet.... obedire tenetur in iis, quæ per-

tinent ad Fidem, et extirpationem dicti Schismatis: » Nec officiant verba subsequentia, « Et reformationem generalem Ecclesiæ Dei in capite, et in membris. » Nam primò respondet Troila Tr. 7. art. 7. §. 8. n. 54. ex doctissimo Emman. Schelstrate de Sensu Decr. Concil. Constant., quod prædicta ultima verba fuerunt a Basileensibus adulterata in secundo Decreto, ubi easdem verba primi Decreti identice respondent repetito, additis illis, et reformationem, etc. Deinde respondet, quod Decreta illa loquebantur in subjectâ materiâ, scilicet in casu Papæ dubii, in quo (ut notatum est in præmissis) Suprema Potestas est in concilio tam quoad materias fidei, quam quoad definiendum, quis sit verus Pontifex, tunc enim quiske definitioni Concilii subjici debet. Tunc autem temporis in dubium revocabatur, quis esset verus Pontifex: Et quamvis legitimus Pontifex esset Joannes XXIII, ut aliqui contendunt, attamen hoc ubique non constabat; quapropter, ut habetur ex Historiis (apud Suarez de Fid. l. 3. c. 18.), ipse Joannes ad Ecclesiæ pacem firmandam sponte Pontificatum resignavit. Idem confirmatur ex declaratione ejusdem Synodi Const. sess. 5. ubi dictum fuit: « Item declarat quod quicunque qui mandatis hujus S. Synodi, et cuiusque alterius concilii generalis super præmissis seu ad ea spectantibus factis, vel faciendis, obtemperare contempserit, etc. » Ex quibus verbis sat patet, Synodus locutam esse tantum de Concilis, quæ celebranda fuerint super præmissis, etc. Quæ autem erant illa præmissa, nisi Schisma sopiaendum. Pontificesque dubii depomendi? Hæc enim fuit vera causa hujus Synodi celebrandæ, nempe evenitus Papæ dubii. Cæterum in Congregatione habitiæ die 11 Sept. anni 1417 communiter et decisum fuit, quod *Papa rite et canonice electus a Concilio ligari non posset*. Si igitur est certum Papam non posse ligari legibus Concilii, certum est etiam Concilium non esse supra Papam, nec a Papa appellari posse ad Concilium.

131.— Nec obstat quod objicit Juenin. Inst. Theol. Diss. 4. q. 3. art. 16. scilicet Martinum V (ut in ult. Sessione Concilii legitur) per Advocatum Concilii hæc denuntiari jussisse: « Se omnia, et singula determinata in materiis Fidei per Concilium Constantiense conciliariter tenere velle, ipsaque sic conciliariter facta approbare, et non aliter, nec alio modo. » Ergo (dicunt) etiam Martinus confirmavit Decreta quartæ et quinta Sessionis. Nam respondet: Per illa verba, *in materiis Fidei*, Martinus tantum comprehendere voluit Decreta adversus Wickliffum, et alios Hæreticos in Concilio damnatos, non verò Decreta, de superioritate Concilii; hæc enim Decreta non ad Fidem, sed ad reformationem tantum spectant, ut ipsi PP. dicibant, *ad reformationem generalem Ecclesiæ Dei in capite, et in membris*. Ergo Decreta illa minimè confirmare voluit Martinus. Resp. II. Decreta illa Pontifex non solùm non approbavit, sed expressè reprobavit: Cum enim a Concilio damnatus fuisset ut hæreticus quidam libellus a Joanne Falkemberg editus contra Regem et Nationem Poloniæ, Martinus obstitit, declaravitque

hanc non esse Fidei causam. Et ex hoc, cum Poloni ad futurum Concilium a Martino appellasset, Pontifex Constitutionem edidit, in quā dixit: « Nulli fas est a Supremo Judice, videlicet apostoli licā Sede, seu Romano Pontifice Iesu Christi Vicario in terris appellare, aut illius iudicium in causis Fidei (quae tanquam majores ad ipsum, et Sedem Apostolicam deferendae sunt) declarare. » Hujus Constitutionis meminit Joan. Gerson in *Dial. Apolog. pro Conc. Const.* et hujus causa edidit Tractatum: *An liceat a Pontifice appellare?*

152. — Accessit inde Synodus Basileensis, quae non solum Decretum Constant. confirmavit, sed etiam Concilium suprà Papam indubium esse definitiv; propos uitque tanquam credendas de Fide sequentes tres impias Propositiones?

« I. Veritas de Potestate Concilii Generalis, universalem Ecclesiam repräsentantis, suprà Papam, et quilibet alterum, declarata per Constantiense, et hoc Basileense Generalia Concilia, est veritas Fidei Catholicae.

« II. Veritas hæc, quod Papa Concilium Generale, universalem Ecclesiam repräsentans, actu legitimè congregatum super declaratis in præfatâ veritate, aut aliquo eorum, sinè ejus sensu nullatenus auctoritatè potest dissolvere, aut ad aliud tempus prorogare, aut de loco ad locum transferre, est veritas Fidei Catholicae.

« III. Veritatibus duabus prædictis pertinaciter repugnans, est censendus Hæreticus. »

Tandem usque adeò Basileensium Antistitutum audacia pertransiit, ut postquam Eugenius Concilium Ferrariam transtulit, ausi fuerint ipsum a Sede Papali depонere, et hæreticum declarare, ac Amadæum Sabaudiae Ducem in ejus locum sufficere nomine Felicis; reclamantibus tamen, et a Concilio recentibus fere cunctis Episcopis, ut testatur D. Antoninus *Hist. tit. 22. c. 10.* §. 4. et Spondanus ad ann. 1431, qui de hac iniquâ depositione sic scripsit: « Crescente dissensione, adeò diminutus est eorum numerus, ut cum judicium in Eugenium intentarunt, vix triginta adfuerint, et in ejus depositione septem tantum Episcopi. » Adeò ut ipse Felix postea suæ electionis nullitatem agnosces, ab omni jure ad Papatum se abdicaverit, et Nicolao V Eugenii Successori obedientiam humiliter præstiterit.

153. — Ludovicus Dupinus, quem secuti sunt aliqui alii ex Gallis, hoc Basileense Conventiculum OEcumenicam Synodon non erubuit appellare, dicens ipsam legitimè a Martino V fuisse indictam, ab Eugenio autem VI ut legitimam confirmatam, et demum a Nicolao V in omnibus approbatam. Ad horum falsissimas suppositiones refellendas longa utique ac integra dissertatio requiretur, sed ne nimis a meo proposito recedam, breviter respondeo, et dico, quod hujusmodi Basileensis Conventus nullo modo Generalis Concilii nomen meretur; et hoc ex ipsis gestis, de quibus dubitari non potest, apertè constat. Primò, quia numerus Episcoporum fuit in eo tam exiguis, ut nulla ratione

potuerit unquam universalem Ecclesiam repræsentare. In Sessione enim II et III, in quibus præfatæ definitiones editæ fuerunt, septem vel octo tantum Episcopi adfuerunt; idque habetur ex Responso ipsius Synodi dato 6 Id. Nov. 1640, ubi legitur: « Cum tempore primæ dissolutionis prætensiæ pacis Prælati esse sent in Concilio, non numerum quatuordecim excedentes, neque medietas numeri Suppositorum in Concilio haberetur, quæ præmissis Actibus interfuit, etc. » Et licet, aucto deinde Antistitutum numero in Sess. XVIII, fuerint Decreta II Sessionis renovata, refert tamen Cardinalis Turrecremata in *Resp. ad Basileenses* habito in Concilio Florentino, et in *Summ. de Eccl. l. 2. c. 100.* quod in illâ Sess. XVIII non omnes consenserunt, sed plures protestati sunt, alii vero consensum præstiterunt, vel ut privatæ personæ vel potius violenter; alii tandem noluerunt intervenire, cum Decreta ederentur non per solos Episcopos, ut opus erat, sed per multitudinem populi parvi preti, et nullius auctoritatis. Quod confirmatur ex Oratione Cardinalis Arelatensis (quae legitur apud AEneam Sylvium in *Act. Basil.*), qui cum esset præcipuus promotor præstantiæ Concilii suprà Papam, ibi fortiter conquestus fuit de hoc Prælatorum dissensu, et idèo præfata Decreta inferioris potius Cleri suffragiis, quam psorum, adscripsit, dicens: « Opus Dei hâc vice fuisse autumnum, ut inferiores ad dicendum reciperentur. » Et prædictus AEneas Sylvius in Oratione habita anno 1451 aduersus Australes (ut refert Ludovicus Muratorius, *tom. 2. in suis Anecdotois*) de relatis Decretis loquens, dixit: « Inter Episcopos vidimus in Basileâ coquos, et stabularios Orbis negotia judicantes. »

Secundo nequit Concilium Basileense nuncupari oecumenicum, quia ibi non adfuerunt Legati Pontifici, ut oportebat. Quomodo enim Concilium dici potest oecumenicum, ubi Caput suum deest, quandò existit Papa certus? S. Th. *Opusc. contr. Impug. Relig. c. 4.* docet: « Sancti Patres in Concilis congregati nihil statuere possunt, nisi auctoritate Romani Pontificis interveniente. » Et *Glossa in Dist. 17. verb. et Gener. Con.* ait: « Universale (Concilium) est quod a Papâ, vel ejus Legato cum omnibus Episcopis statuitur. » Hinc Nicolaus I *Ep. 7.* ita scripsit: « In universalibus Synodis, quid ratum, nisi quod Sedes B. Petri probavit, ut scitis, habetur? Sicut è contrario quod ipsa sola reprobavit, hoc solummodo constat hactenus reprobatum. » Si igitur loquimur de Sessione II, ut suprà habita 14. Kal. Mart. ann. 1432. habetur ex *Act. miss. l. 2.* quod Cardinalis Julianus, tunc temporis S. Sedis Legatus, jam ante die 8. Febr. se præsidentiæ Concilii exoneravit. Adde quod Eugenius post primam Sessionem jam Concilium revocaverat, ut refert Didacus Payva ex Alexandr. a. 3. n. 1. Ita pariter in Sess. XVIII Legati Pontifici defuerunt; nam alii absuerunt, alii autem non ut Legati, sed ut privatæ personæ subscripti pererunt, ut suprà diximus, et ostendit Roncaglia in *Animadovers. ad N.* *Conc. Bas.* §. 1.

Tertiō præterea scitur, suffragia data in præfata Synodo minime fuisse libera, ut refert Cardinalis Turrecr. et ut asseruit Eugenius in suā Bullā ad Archiep. Colon. editā 3. Idus Februar. ann. 1431, dicens : « Pierique accedere sunt coacti, in quibus nec » vis, nec potestas Concilii Generalis consistit, quorum delibera-
» rationes minime sunt liberæ, cum ab eorum qui cōpulerant, » voluntate dependeant. » Quapropter S. Antonius p. 3. tit. 22. cap. 10. §. 4. vocavit hanc Basileensem Synodum *Conciliabulum viribus cassum, et Synagogam Satanae.* S. Jo. de Capistrano de Papæ et Conc. Aut. c. 3. appellavit illam « Synodum profanam, » excommunicatam, et Basiliscorum speluncam. » Episcopus Mel-
» densis Legatus Caroli VII ad Eugenium (apud Raynald. ad annum 1441. n. 10.) nuncupavit *Dæmonum cateroam.* Florentinum in Sessione habita ann. 1439. prid. Non. Sept. damnavit Declarationes Basileenses tanquam impias, et scandalosas. Concilium denūm Lateranense V ut legitur in Bullā Leonis V editā, præfato Concilio approbante, Synodum Basileensem Conciliabulum schismaticum, seditionis, et nullius auctoritatis agnovit. Quis ergo modo Concilium illud legitimū dicet, quod temerarii, profani, et diabolici grande nomen promeruit? Postquam igitur Eugenius Basileensem Synodum revocavit, prorsus quidem illegitima ipsa evasit. Nec obstat, quod Eugenius deinde dissolutiō-
» nem illius revocasset, ut Adversarii objicent; nam refert Card. Turrecrem. dict. l. 2. c. 10. hanc revocationem ab Eugenio metu extortam fuisse, et ipsius Constitutionem revocationis quodammodo ipso nesciente fuisse publicatam. Scripsit enim S. Athanasius (Ep. ad Solitar.): « Non est censenda ejus sententia, quam » minæ et terrores extorserunt, sed ea, quam protulit, cum li-
» beros haberet affectus. » At dato, quod Eugenius liberrimē dis-
» solutionem Concilii revocasset, ipse tamen, ut patet ex ejusdem Epistolis l. 15. p. 117 et 123. et l. 17. p. 201, expressè declaravit Decisiones tantum ad extirpandam Hæresim, et pacem inter Principes statuendam editas, non autem adversus Pontificiam Potestatem pertinentes, confirmasse. Atque in ipsā Constitutione revocationis *Dudum*, duas conditions apposuit; unam ut Legati ab eo Deputati, ad Concilii præsentiam cum effectu admittentur. Alteram, ut expressit : « Ut omnia et singula contra Aucto-
» ritatem nostram facta prius omnino tollantur. » Sed Patres Basileenses neutrum implevere: Neque enim Decreta abstulerunt, neque Legatos in Sessione XVIII admiserunt, nisi exutos omni jurisdictione coactivâ, contra Eugenii intentionem; imò nec etiam Legatorum assensum in Sessione XVIII, ubi Decretum de præ-
» eminentia Concilii fuit renovatum, curaverunt obtinere: Nam testatur Cardin. Turrecrem. in præfata Respons. ad Basileenses in Concilio Florentino, quod in dicta Sess. XVIII, Præsidentes Pontificis « non consenserunt, imò contradixerunt, et protestati sunt. Licet aliqui non ut præsidentes, sed ut privatæ personæ, et quasi violenter, cum aliter non admitterentur ad præsiden-
» tiā, in renovationem illam consenserunt. » Deinde, cum ipsi

Basileenses Patres instanter postmodum ab Eugenio approbationem Decretorum suorum petiissent, illam nunquam Eugenius concedere voluit, ut ipse Eugenius in Concilio Florentino declaravit, inquiens : « Nos quidem progressum Concilii approbavimus, non tamen ejus Decreta. » Et cum Rex romanus ac Imperii Electores instassent pro Decretorum confirmatione, Eugenius scribens ad legatos suos in Germaniā, quamvis Concilia tuni Constantiense, tum Basileense in suā Epistolā fassus sit venerari, verumtamen ibi expressi protestatus est ea suspicere, « absque tamen præjudicio juris dignitatis, et præminentiae S. Sedi Apostolicæ, ac potestatis sibi et in eadem canonice sedentibus concessæ. » Atque in Synodo Florentinā ad proscribendas Propositiones Concilii Basileensis: Concilium Pontifici præferentes, Constitutionem edidit *Moyses* (quæ legitur in novā Editione Venetā Conciliorum tr. 18. n. 1202.) in quā habetur : « Quas Propositiones juxta pravum Basileensium intellectum, quem facta demonstrant, velut Scripturæ, et SS. Patrum, et ipsius Constantiensi Concilii sensui contrarias, tanquam impias, scandalosas, necon in manifestam Ecclesie scissuram... cedentes, ipso Sacro approbante Concilio, damnamus et reprobamus. » Vide hīc autem, quam fululis sit verborum istorum ingeniosa interpretatio Natalis Alexandri dicentis, quod ideo Eugenius Propositiones illas damnavit, quia hæresis notā inurebantur qui adversus eas sentiebant: nam ad istius commenti insubstantiam probandam sufficit verba relatae Bullæ relegere, quibus clare patet, noluisse quidem Pontificem ab hæresi tutari solum qui contra Concilium sentiebant, sed expressè damnare voluisse et reprobare tanquam impias, scandalosas, necnon in manifestam Ecclesie scissuram cedentes Propositiones illas, juxta (nota) pravum ipsorum Basileensium intellectum, qui asserebant, Concilium præstare Pontifici etiam certo: et hujusmodi intellectum, quem facta demonstrabant (cum Patres Basileenses Eugenium monuerint, citarint, etc.) utique Pontifex improbavit.

Instant Adversarii, et aiunt præfamat Constitutionem *Moyses* postmodum abolitam fuisse a Nicolao V. Sed revera in Litteris Nicolai (ut videre est apud ipsum Natalem art. 4. num. 14.) nihil aliud reperitur, quam confirmatio possessionum et collationum Beneficiorum, quas fecerant Basileenses, nullā penitus factā mentione potestatis prætensæ Concilii supra Papam.

134. — Instat ultimò pro superioritate Concilii Ludovicus Maimburgus, objiciens, eosdem Pontifices aliquando Conciliorum superioritatem suprà Papam fuisse confessos. Et opponunt I. factum Siricii, qui ab aliquibus Episcopis requisitus super errore Bonosi, nemp̄, quod B. V. Maria alias post Jesum filios suscepisset; respondit, super hanc controversiam se non posse judicare, cum ejus judicium Concilio Capuensi commissum fuerit. Sed respondet 1. quod hoc argumentum probaret nimis, nam hoc modo Papa non solum Generali Concilio inferior esset, sed etiam Provinciali, quale erat Capuense. Resp. 2. quod hæc verba falso Si-

rio apponantur; cum tantum in Epistolâ 79 Ambrosii reperiantur. Resp. 3. quod, dato etiā, quod sint Siricii, Siricius ibi non declaravit se synodo inferiorem, sed significavit dignari suā auctoritate ex declaratione illius Concilii causam judicare: Et patet ex verbis ibi: « Nos quasi ex Synodi auctoritate judicare non convenit. » Vide Troil. loc. cit. Opponit II. Maimburgus testimonium Sylvestri II quod si Romanus Episcopus Ecclesiam non audierit, ut Ethnicus habendum sit. Respondet, illud testimonium non fuisse Sylvestri, sed Gerberti Monachi qui (ut referunt Baronius anno 992, et Spondanus anno 991, n. 2.) dum fuisse illegitimè assumptus ad Rhemensem Archiepiscopatum, Arnulpho injustè deposito, et tunc contendebat sui confirmationem, non obstante dissensu Pontificis, Seguino Metropolitanu verba illa scripsit. Sed postmodum idem Gerbertus, cum favore Ottonis Imperatoris ad Pontificatum assumptus esset, ipsummet Arnulphum in suam Rhemensem Ecclesiam restituit. Opponit III. Maimburgus confessionem Pii II, qui in suâ Bullâ Retractionis fassus est, ipsum anteā in Synodo Basileensi antiquam sententiam de superioritate Concilii tutatum fuisse: Ergo, arguit Maimburgus, hæc est antiqua sententia. Sed respondet, opus esse legere Bullam præfatam (apud Troilam Tract. 7. art. 7. n. 9.) et ibi patenter quisque intelliget, quo sensu Pius assuerit sententiam illam *antiquam*; antiquam, quia ipse prius, cum non esset Pontifex (tunc temporis dictus Aeneas Piccolomini), pro superioritate Concilii contenderat: Sed posteā, veritate perspectâ, adhuc ante Pontificatus adceptionem se retraxit, ut patet ex Epistolâ ab ipso ad Eugenium IV missâ. Hinc cernitur, quâm fraudulenter miser Maimburgus gestis, verbis que utatur.

153. — Adversarii pro eorum opinione stare dicunt *Cardinales Cusanum et Alliacensem*, item *Gersonem*, *Almainum*, *Adrianum VI*, *Panormitanum*, *Alphonsum*, *Tostatum*, *Dionysium Carthusianum*, et *Driedonem*. Sed operæ pretium est observare cum Roncaglia in *Animadvers. §. XI. in Natalem Alex. de Concil. Constant.* quod exceptiones præfatorum auctoritatibus opponantur. *Cardinalis enim Cusanus*, licet prius in libro de *Concordia Concilium Papæ prælisset*, tamen posteā non obscurè oppositum se sensisse ostendit: signanter in *Epist. 2. de Usu Calicis ad Bohem.* docuit Romanam Ecclesiam esse, ac jugiter futuram columnam veritatis, et prouidè nunquā a Fide defecisse, nec alterius sedis correctione indiguisse; ac veritatem certò apud eos inveniendam, qui a Romano Pontifice non separantur. *De Alphonso Tostato* refert *Spondanus* ad annum 1447, quod ipse ideo Papæ prærogativis fuit infensus, quia quædam suæ theses Eugenio IV, non fuerunt acceptæ, et repulsæ fuerunt a Cardinali Turrecremata: prouidè scripsit *Spondanus*, quod ipse « in Pontificum auctoritatem invectus præ studio tuendi sua apparuit, sed cum non obtinuit quod petiit, non potuit adeò genio impetrare, ut non acerbius rem in contradictores ageret: » Ve-

rumtamen ipse Tostatus, in c. 16. *Matth.* sic scripsit: « Voluit Christus, quod Confessio Fidei esset per Petrum solum, ut in-» nuatur quod talis Fides tenenda est, qualem prædicat Romana-» Sedes, quæ est Mater et Caput Ecclesiæ, cui Petrus præ-» fuit. » *De Panormitano* (in *Compendio* gestorum ejus inter-» vitas Pontificum descriptas a Ciacomo) legitur, quod hic Doctor fuerit a Rege Aragonensi, contrâ Eugenium irritato, ad Syno-» dum Basileensem datâ operâ missus, ut Romani Pontificis Au-» toritatem impugnaret; prout jam egisse refert *Panzaroli de Leg. Interpret.* subdens, eumdem ex pluribus responsis editis magnam pecuniam conflasse, pleraque indigna egisse. Cæterum legens quæ ipse scripsit in cap. *Significasti de Elect.* circâ Po-» testatem Conciliorum, nunquā asserere poterit, ipsum in-» fallibilitatem Concilii tribuisse adversus Pontificis Potestatem.

De auctoritatibus *Alliacensis*, *Gersonii*, et *Almaini* scribit *An-» dreas Duwallius* eas non multi faciendas, cum prefati Auctores tem-» pore Schismatis scripserint. Addit *Thomassinus diss. 15. in Conc.* n. 24. *Gersonum* scripsisse exasperatum schismatis pertinacis importunitate: « atque ideo plurimum degenerasse a reverentiâ » Pontificum Gallicanorum, qui cum Leone adfuere Romanæ » Synodo. Antiquitas ergo eorum, et numerus anteponi debet » novitati et paucitati per abrupta molienti sese extricare a schis-» mate intricatissimo. » Jactant etiā habere *Adrianum VI*. Sed reverâ hic Pontifex, dum privatus Doctor fuerat in Universitate Lovaniensi, nil aliud scripsit (*Sum. Theol. in 4. sent. de Sacr. Confirm.*) quâm posse Pontificem in suâ Decretali hære-» sim docere, scilicet intelligendum, quatenus doceat prout Doctor privatus, non vero ut Doctor Ecclesiæ. Quis enim negabit, Pa-» pam ut hominem erroribus posse esse obnoxium? Jactant etiā *Dionysium Carthusianum* pro ipsis esse, sed qualis fuerit hujus Doctoris sententia, valde dubium est; nam hic expendens in lib. de Auctoritate Papæ, et Conc. part. 2. a. 4. 48. dicit, Papam in-» tolerabiliter vitiosum subjici Concilio; sed ibidem aliter loquitur dicens: *Papam, ut summum Ecclesiæ Pastorem, non posse a Generali Concilio judicari aut deponi, quia ut talis est Superior, et Prælatus, et Judge Ecclesiæ.* De auctoritate *Driedonis* (ut observari potest in l. 4. c. 4. in fin.), ipse nihil aliud sentit, nisi quod Pontifex Concilio subjiciatur, si Doctrinam Evangelio contrarialem pertinaciter defendat, quod nemo negat. En quomodo istæ omnes auctoritates ab Adversariis Romanæ Sedis adductæ, aut infirmæ sint, aut dubiæ.

Ex his omnibus denique, in unum colligendo sensum Scripturarum, Pontificum, Patrum, ipsorumque Conciliorum, quiske animadvertere potest, nostram sententiam non esse tam nostram, quâm totius Ecclesiæ sententiam, regulam, et sensum. Et ideo non ipsam, sed potius oppositam, ut futilem, sœpiusque convul-» sam, meritò censendam ac rejiciendam.

DUBIUM III.

An vis, et substantia Legis positivæ dependeat ab acceptatione Communitatis?

156. An obliget Lex non acceptata? — 157. Quid si Lex a majore parte Populi non accipiatur? Quanto tempore præscribantur Leges?

— 158. An peccent Legem non acceptantes? Et an Lex pendeat ab acceptatione Populi? Quid circa Leges Pontificias? Quid circa Civiles? — 159. Quid si lex sit ardua, vel abrogata, vel si major pars eam non reperit?

156. — « RESP. Etsi ita sentiant Canonistæ, item *Navar.* » *Azor.* etc. citati à *Laym.* lib. 1. tr. 4. c. 3., eò quod ponant leges » hac tacita conditione ferri, si a Populo fuerint acceptatae, alio- » quin vim, seu obligationem non habituras. Verior tamen sen- » tentia est Theologorum, leges absoluti Magistratū non pen- » dere a Populi acceptatione, et consensu, sed mox ut legitimè » promulgatae sunt, obligare Populum ad recipiendum. Unde a » *Laym.* loc. cit. resolvuntur hi Casus.

» 1. Episcopis ex officio incumbit novas Leges Pontificias (ut » Principibus Imperatorias) promulgare per suas Diœceses, atque » in usum deducere.

157. — « 2. Si lex in provinciâ promulgata sit, sed a majore » parte Populi non accipiatur, nec observetur; tunc, si Legisla- » tor id sciat, et taceat, censetur hoc ipso legem revocare. Si vero » id sciat et urgeat observationem, quisque tenetur eam servare, » quia potius caput suum, quam reliqua membra, sequi debet.

» 3. Si princeps nesciat non accipi, nec deduci ad usum, durat » legis obligatio, donec elabatur decennium: quo elapo, præ- » scriptum est contra eam, sive Imperatoria sit, sive Pontifícia, » et tunc non amplius obligat. Ut et Lex Ecclesiæ, etsi semel » recepta sit, aboletur per præscriptionem, sed annorum plurimum, » nempe quadraginta. *Navarr.* *Azor.* *Suar.* *Pal.*, etc. (Sed vide dicenda » n. 139. v. *Lim.* 2.) *

» 4. Si tu legem promulgatam paratus sis suspicere, et data » occasione etiam observes; sed alii plerique e Communitate non » recipiant, nec recepturi videantur, tunc saltem ab eâ excusa- » beris per discretionem.

» 5. Etsi primi Episcopi fortè peccaverint, non recipiendo » legem, nec in usum deducendo, successores tamen eorum, si » post longum tempus videant non observatam, credere possunt » esse sublatam per præscriptionem.

» 6. In dubio, num lex recepta sit, necne præsumendum est » pro ipsâ: quia factum in dubio præsumitur si de jure facien- » dum erat. Vide *Azor.* l. 5. c. 4. *Lay.* hic cap. 3. *Salm.* de leg. » disp. 13. s. 3. »

158. — Quæritur an Lex obliget de se independenter ab ac- » ceptatione populi? Certum est peccare Legem justam non accep-

tantes ex Prop. 28. ab Alex. VIII quæ dicebat: *Populus non* » *peccat*, etiā si absque ulla causa non recipiat Legem a Pri- » cipe promulgatam. » Ratio, quia, licet Lex de se non obligaret, nisi Populus eam acceptaret, tamen Princeps jus habet, ut sub- » ditī justas leges suas recipiant. Dubium fit, an essentia Legis pendeat ab acceptatione Populi, ita ut ipsa non liget, donec Po- » pulus acceptet? Et h̄c distinguendum inter Leges Ecclesiasticas et Civiles. Et quoad leges Ecclesiasticas, certum est, quod Sum- » mus Pontifex possit obligare ad Leges Populum Christianum indepen- » denter ab illius acceptatione, quia certum est, Papam non recipere potestatem legislativam a populo, sed a Christo Do- » mino, qui dixit: *Pasce oves meas. Quodcumque ligaveris super ter- ram, etc.* Et idem dicitur de Episcopis, qui vel immediatè vel mediatis (ut suprà) per Christi Vicarium ab eodem Domino po- » testatem habent. Vide *Salm.* c. 1. n. 94. An autem idem sit quoad Leges Civiles? Vide *infra*.

Quæstio igitur est an lex, ubi non exprimitur, velle Principem obligare independenter ab acceptatione Populi, de se obliget sine Populi consensu?

Circa leges Pontificum, vel aliorum Prælatorum, prima sen- » tentia negat ex c. 3. dist. 4. §. Legis; ubi habetur ex *S. Aug.* Leges constituuntur, cum promulgantur; confirmantur, cum moribus utentium applicantur. Ratio, quia hoc spectat ad suave regi- » men Ecclesiæ, ut perturbatio Populi evitetur. Ideoque multa Decreta Pontificia de facto non obligant, quia non sunt accep- » ta. Ita Cabass. Theor. Jur. l. 1. c. 4. n. 5. Et *Val.* *Fill.* *Reg.* *Bon.* *Coo.* et alii apud *Salm.* c. 1. n. 98.

Seconda sententia contraria, cui subscribimus, affirmat, quia Prælati Ecclesiastici non habent potestatem a Populo, uti præ- » notatum est a principio. Ad textum *S. Aug.* respondetur, Leges per acceptationem confirmantur facto, non jure. Ita *Salm.* ib. n. 99. et seq. cum *Laym.* *Suar.* *Pal.*, etc. Notatur autem, quod lex tunc dicitur recepta, cum major pars Communitatis eam recipit in totum, vel in partem. *Salm.* n. 97. cum *Bon.* et *Val.*

Idem, quod dicunt de Legibus Pontificiis, dicunt etiam de Le- » gibus Civilibus *Busemb.* cum *Pal.* *Suar.* *Laym.*, etc. apud *Salm.* cit. c. 1. n. 101. (Quamvis negent alii ib. cum *Croix* l. 1. n. 591.) Ratio, quia obligatio legis oritur non ex acceptatione Populi, sed ex ipsa potestate Principis, quam habet condendi leges indepen- » denter a Populo. (V. *Not.* IV, pag. 323.)

159. — Limitant aliqui DD. (sive lex sit civilis, sive ecclesiasti- » ca) 1. si lex sit difficilis observantiæ, vel contraria consuetu- » dimi: quod judicatur ex arbitrio Prudentum: Vel si plures ab ea appellent. Ita *Pal.* *Suar.* *Salas* apud *Salm.* ib. n. 104. Contrarium tamen sentiunt *Tap.* et *Gorgon.* ib. n. 105. *Salm.* adhærent primæ sententiæ quando lex est adeò dura, ut per epiceiam judi- » cetur, quod si Legislator illas circumstantias advertisset, legem minime emanasset.

Limitant 2. si lex fuerit abrogata per desuetudinem à majori 6.